

SPRØJTEDE MED ULOVLIG BLANDING AF DIESEL OG ROUNDUP I MÅNEDSVIS

/ SIDE 4

LÆS OGSÅ

Grønne indtryk på
Kongres 2022 / Side 6

Iskolde glæder i
Mias arbejdsdag / Side 10

Stor stigning i
arbejdsulykker i 2022 / Side 13

INDHOLD

- 03 Leder: Line Bjørndal
- 04 Sprøjtede med ulovlig blanding af Roundup og diesel i månedsvis
- 06 Grønne indtryk på Kongres 2022
- 08 Kroner at spare på at styre klimaet i gartnerierne
- 09 Fra agurketid til vinterkursus
- 10 Iskolde glæder i Mias arbejdsdag
- 12 René bliver klædt på til fremtidens lager-løsninger
- 13 Stor stigning i arbejdsulykker i 2022
- 14 Kort nyt

GRØNT

6/2022 (46. Årgang)
ISSN 2246-2805

GRØNT er Danmarks største fagmagasin for den grønne branche. Magasinet udkommer 8 gange om året og udgives af Det Grønne Repræsentantskab, Rymarken 4, 8210 Aarhus V.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør:
Thomas Møller, 3F Aarhus Rymarken
thomas.moller@3f.dk
Telefon: 21 47 77 67

Redaktionsudvalg:
Line Bjørndal, 3F Odense GOPS
Rita Olsen, 3F Aarhus Rymarken
Villiam Andersen, 3F Holstebro
Tina Høegh, 3F København
Karina Bossen, 3F BJMF

Magasinet er uafhængigt af 3F og Det Grønne Repræsentantskab, og artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis repræsentantskabets eller 3Fs holdninger.

LAYOUT & TRYK:

Stibo Complete – stibocomplete.com

FORSIDEFOTO: Morten Herlev

OPLAG: 1. halvår 2022: 11.000

DEADLINE FOR NÆSTE UDGIVELSE: 24. oktober

IDÉER TIL ARTIKLER

Har du et forslag til en artikel eller et indlæg, så kontakt en af vores to journalister:

Morten Hansen
journalist.morten.hansen@gmail.com
Telefon: 24 48 00 23

Morten Herlev
morten.herlev@3f.dk
Telefon: 26 77 18 59

ANNONCESALG

Stibo Complete
Jette Sterndorff-Jessen
Telefon +45 76 10 11 47
jsje@stibo.com
stibocomplete.com

ABONNEMENT

GRØNT udsendes til 3F-afdelinger med kollektivt abonnement samt eksterne abonnenter og brancheorganisationer indenfor den grønne branche. Et abonnement koster 85 kr. om året.

VIL DU TEGNE ABONNEMENT?

Så kontakt Thomas Møller, 3F Aarhus Rymarken: thomas.moller@3f.dk, Telefon: 21 47 77 67.

3F-afdelinger med kollektivt abonnement:

Sjælland og Bornholm: BJMF, Bornholm, Frederiksborg, Frederiksværk-Frederikssund, København, Midt og Østsjælland, Nordøstsjælland, Storebælt.

Jylland: Als, Bjerringbro-Silkeborg, Esbjerg, Fredericia, Holstebro, Midtjylland, Randers, Ringkøbing-Skjern, Skiveegnen, Aalborg, Aarhus Rymarken.

Modtager du ikke GRØNT, så kontakt din lokale 3F-afdeling.

Solidarity forever!

LEDER

Det smukke i solidariteten opstår, når vi tager hånd om hinandens interesser. Det være sig både internt på arbejdspladsen, på uddannelsen og i branchen. Men det, som for alvor får mig til at revne af stolthed, er, når jeg møder solidariteten der, hvor vi måske ikke kender hinanden personligt.

I den forbindelse vil jeg gerne henlede opmærksomheden på vores kolleger i hotel- og restaurationsbranchen. Netop kollegerne her er nogle af de mest presse-
de på det danske arbejdsmarked.

Mange virksomheder ønsker ikke at indgå overenskomst med 3F, og da der er tale om mange mindre virksomheder, er de svære at organisere, fordi der sjældent er medlemmer nok til, at de kan vælge en TR. Udfordringen med at organisere sig vanskeliggøres yderligere, da der hvert år er op mod 100.000 studerende på gennemtræk i 3F's brancher. Heraf anslås det, at de 80.000 af dem tager arbejde indenfor hotel- og restauration.

Det er en udfordring i en branche, hvor organiseringsprocenten i forvejen er lav. Det er en svær opgave at få de studerende til at stå sammen med de fastansatte og kæmpe for gode løn og arbejdsvilkår.

Måske tænker du, at det ikke er noget, du kan have indflydelse på. Men det kan vi faktisk alle sammen. Kender du en ung studerende, der arbejder indenfor 3F's brancher, så husk, at de har mulighed for at melde sig ind med et gratis SU-medlemskab. Det er hovedbestyrelsens håndsrækning til branchen, som gerne skal gøre det lettere for kollegerne at stå sammen.

Og ligesom vi er 3Fere, så er vi også forbrugere – og forbrugere har magt.

Måske er du allerede i gang med at planlægge årets julefrokost - eller også skal du snart til at tage hul på planlægningen. Her kan du og din arbejdsplads gøre en forskel ved at støtte de virksomheder, hvor der er overenskomst. Du kan finde dem på www.okforhold.dk.

LINE BJØRNDAL
3F Odense GOPS

TP 175 MOBIL ZE – FÅS OGSÅ MED BÆLTER
100% ELEKTRISK

TP

TP.DK

Sprøjtede med ulovlig blanding af Roundup og diesel i månedsvis

Utallige gange blev Magnus Ottesen bedt om at sprøjte en hjemmelavet og ulovlig blanding af diesel og Roundup på de buskadser, han gik og ryddede som lærling hos HedeDanmark. Han havde heller ikke noget sprøjtecertifikat.

■ TEKST OG FOTO MORTEN HERLEV

Det virkede så godt, da Magnus Ottesen i sommeren 2020 fik en lærlingeplads hos HedeDanmark i Midtjylland efter 2. grundforløb på Kold College. Arbejdsopgaverne lød rimelige, og HedeDanmark var kendt som et godt sted at være. Men hurtigt skulle det vise sig, at Magnus' ophold blev lidt af et mareridt.

Allerede den første dag på arbejdet var den gal. Hans svend viste, hvordan Magnus skulle lave en hjemmelavet og ulovlig blanding til at bekæmpe den invasive art, *Prunus Serotina*. Blandingen bestod af en halv liter Roundup og en liter dieselolie. Blandingen blev hældt på dunke og hængt på styret af Magnus' buskrydder med sav-

klinge. Og så var det ellers ud at rydde buske og derefter sprøjte på de blottede snitflader for at bekæmpe planten.

"Når jeg tænker tilbage på det nu, så kan jeg godt tænke "hold kæft, hvor var jeg dum, at jeg ikke sagde fra med det samme". Men jeg var jo helt ny og bare 18 år. Jeg tænkte, at et stort firma som HedeDanmark ved, hvad de laver. Jeg ville jo heller ikke være den dér irriterende elev, der blandede sig," fortæller Magnus Ottesen. Han oplyser samtidig, at han ikke havde noget sprøjtecertifikat, som man ellers skal have, når man sprøjter med Roundup. Og nogen uddannelsesplan blev det i øvrigt heller aldrig til.

Lugtede af tankstation

I månedsvis gik Magnus og ryddede buske langs kilometervis af vejstrækninger og i plantager og bynære skove. Overalt blev de tilbageværende stubbe sprøjtet med den ulovlige blanding. Arbejdet stod ofte på flere dage i træk og var i sig selv både ensformigt og mentalt trættende. Samtidig fik han ofte hovedpine, når han skulle lave blandingen.

Første gang Magnus begyndte at gøre opmærksom på sine arbejdsforhold, var, da han fandt ud af, at lærlinge på andre arbejdspladser havde ret til en firmabil. Selv kørte han rundt i sin egen lille Citroën, og der kneb det med at få plads til alt hans arbejdsudstyr og de store 20-litersdunke, som han selv skulle fylde med diesel. Han havde fået udleveret nogle drypsikre kasser til transport af dieseldunke, men alligevel kom bilen til at lugte:

"Jeg blev bedt om at tage mit arbejdstøj af udenfor af min udlejer. Jeg lugtede jo af tankstation. I dag er der stadig folk, der spørger, om min bil kører på diesel, når de

sidder i den," fortæller Magnus. Med hjælp fra 3F lykkedes det Magnus at få tildelt en firmabil. Men han var stadig ikke glad. "Jeg begyndte at føle, at der var noget helt galt. Jeg kan huske, at jeg var meget bekymret."

Gik ned med stress

I sommeren 2021 startede Magnus sit hovedforløb på Skovskolen. Da han fortalte om, hvad han lavede hos HedeDanmark, blev de andre målløse: "Min lærer sagde, at det var det mest sindssyge, han havde hørt i de 33 år, han havde undervist," forklarer Magnus.

Læreren hjalp Magnus videre med sagen, og de fik taget fat i 3F igen. I første omgang virkede 3F dog ikke specielt interesseret i at hjælpe og opfordrede bare Magnus til at sige fra overfor chefen.

Magnus blev i mellemtiden mere og mere påvirket af sagen, og han mistede koncentrationen i timerne. Han tænkte meget over konsekvenserne ved at have indåndet dieseldampe i så mange måneder. Til sidst hev hans lærer ham til side og bad ham gå til lægen. Her fik han at vide, at han havde udviklet stress. Han fik dog lov til at færdiggøre de sidste uger af skoleforløbet, men skulle ellers holde sig i ro. Magnus var derfor sygemeldt, da han efter planen skulle vende tilbage til arbejdet hos HedeDanmark.

50.000 kroner i bod

Magnus tog fat i 3F og bad dem gå ind i sagen igen – og 3F tog kontakt til HedeDanmark. På et fællesmøde den 2. maj i år erkendte HedeDanmark, at der var blevet begået brud på ledelsesretten ved, at Magnus' leder havde pålagt ham at benytte en ulovlig blanding af dieselolie og Roundup.

HedeDanmark udbetalte en bod på 50.000 kroner og sendte efter aftale med

Fakta

Diesel: Der er ikke tilladt at anvende diesel til bekæmpelse af plantevækst. Kilde: Jens Erik Jensen, SEGES

Sprøjtecertifikat: Det kræver opdateret sprøjtecertifikat eller et hånd- og rygsprøjtecertifikat samt en autorisation fra Miljøstyrelsen, hvis du vil bruge koncentrerede glyphosat-produkter (Roundup-produkter). Personer under uddannelse inden for jordbrugserhvervet kan dog blive undtaget fra reglerne, hvis de er under effektivt tilsyn af en person over 18 år med den nødvendige autorisation. Kilde: Jens Erik Jensen, SEGES

Glansbladet hæg (*Prunus serotina*): Et træ, der betegnes som en invasiv art, der forringer biodiversiteten.

Kilde: Miljøstyrelsen

Magnus og 3F et dokument, hvor der stod, at det var HedeDanmark, der var ansvarlig for, at lærlingeopholdet nu blev afbrudt. Hen over sommeren har Magnus haft tid til at tænke tingene igennem. Han er ikke imponeret over HedeDanmark:

"Jeg er skuffet over den behandling, jeg blev udsat for. Men jeg er kommet videre, og jeg er fast besluttet på at gøre uddannelsen færdig. Jeg elsker at arbejde i naturen. Det er det, jeg brænder for." lyder det fra Magnus.

I dag er Magnus i gang med 2. skoleforløb på Skovskolen, og han skal have fundet sig et nyt lærlingested. Han døjer stadig med stresssymptomer ind i mellem. Men han synes, det går fremad:

"Jeg har været igennem en forfærdelig oplevelse, hvor jeg var så naiv at se igennem fingre med, at jeg blev udnyttet i alt for

Magnus Ottesen er stadig påvirket af det problematiske lærlingeforløb hos HedeDanmark

lang tid. Men jeg synes, forløbet har gjort mig stærkere og lært mig, at man skal sige

fra med det samme, når man bliver uretfærdigt behandlet."

HedeDanmark undskylder

GRØNT satte et møde op mellem HedeDanmark og Magnus, så de kunne vende forløbet.

■ TEKST MORTEN HERLEV

"Hvis jeg kunne skrue tiden tilbage, ville jeg ønske, at vi ikke havde været ude at sprøjte med diesel og Roundup. Det var en fejl. Og jeg er superked af alt det, du har været udsat for, Magnus. Det er ikke i orden." Sådan sammenfatter regionschef for HedeDanmark, Torben Hjøllund Mortensen, det forløb, Magnus Ottesen var igen som lærling, da han og Magnus mødes over en Teams-forbindelse. På mødet fortæller Torben Hjøllund Mortensen samtidig, at han er glad for, at det nu endelig er lykket at komme i dialog. Tidligere ønskede Magnus ikke at snakke med HedeDanmark, og al dialog har indtil nu foregået gennem 3F.

Torben Hjøllund Mortensen fortæller, at Magnus' forløb har betydet, at enheden fremover strammer op for at sikre, at der er bedre styr på både sikkerhedsprocedurer, brug af værnemidler, uddannelsesplan og den daglige travlhed: "Vi har haft en al-

vorlig snak internt og indskærpet, at der her aldrig må ske igen. Jeg skal tættere på som leder og få spurgt vores lærlinge, hvordan de har det. Det er ikke nok bare at sige til dem, at de kan tage fat i os, hvis der er noget," erkender Torben Hjøllund Mortensen.

I forhold til brugen af egen bil på arbejdet, kommer HedeDanmark fremover også til at lave en klarere forventningsafstemning, så lærlinge ikke kommer til at køre rundt med så meget udstyr, som Magnus gjorde – i hvert fald ikke uden en trailer. Men Torben Hjøllund Mortensen påpeger samtidig, at medarbejdere i HedeDanmark som udgangspunkt forventes at stille egen bil til rådighed.

Diesel i kampen mod invasiv art

På spørgsmålet om, hvorfor HedeDanmark i første omgang kunne finde på at bruge en ulovlig blanding af diesel og

Roundup, svarer Torben Hjøllund Mortensen:

"Baggrunden var, at vi havde alvorlige problemer med den invasive art *Prunus Sero-tina*, som hurtigt spreder sig i skovene. Den bedste metode er nedskæring af buskene i efterårs- og vinterperioden, hvorefter snitfladerne pensles eller punktsprøjtes med en roundupblanding. Udfordringen på denne årstid er, at det helst skal foregå i tørvejr, da regnvejr nedsætter effekten. I iveren efter at finde den gode løsning er der én, der får ideen om at blande diesel i roundupblandingen for at få den til at binde bedre til snitfladerne og dermed undgå spild af roundup. Intentionen var god og effekten var god, men vi skulle selvfølgelig have sikret os, at der var "lovhjemmel" til at bruge blandingen. Det var der ikke – og derfor var det en forkert beslutning. Det er blevet påtalt og stoppet, og det kommer aldrig til at ske igen."

"Sammen om en grøn fremtid" var budskabet fra Den Grønne Gruppes velbesøgte stand i kælderen under kongressalen.

Grønne indtryk på Kongres 2022

Magasinet GRØNT lyttede med, da der blev afholdt gruppekonference i Den Grønne Gruppe som en del af Kongres 2022 i Aalborg

■ TEKST MORTEN HERLEV

Onsdag den 28. september blev der zoomet ind på det grønne 3F-arbejde, da der var gruppekonference i Den Grønne Gruppe. Omdrejningspunktet for dagen var gruppeformand Peter Kaae Holms beretning. Her samlede han op på de seneste tre år, der har budt på både corona og krig.

Verdens udfordringer har naturligt nok spændt ben for en del, men han understregede, at det var vigtigere end nogen-

sinde at komme ud og tale organisering. For medlemstallet falder:

"Det grønne område er udfordret, og det er alvorligt, venner. Vi mister vores touch og relevans, hvis vi ikke er til stede på arbejdspladserne – og så maser de gule fagforeninger sig bare frem med påstande om, at de er rigtige fagforeninger, og at de kan det hele. Deres argumenter står uimodsagt, hvis vi ikke er derude," lød det alvorlige budskab fra Peter Kaae Holm.

Fokus på de unge

Beretningen gav også plads til en række lyspunkter. Peter Kaae Holm glædede sig over den nye praktikantordning, der lige stiller grønne lærlinge og udenlandske praktikanter. Det betyder blandt andet, at de udenlandske praktikanter får meget bedre muligheder for at klage, hvis de føler sig uretfærdigt behandlet.

Derudover glædede gruppeformanden sig over, at der er sat gode projekter i gang

Dårligt aktieår reddet af gode grønne investeringer

"I skal ikke frygte for jeres pension." Det var det indledende budskab fra PensionDanmarks direktør, Torben Møger Pedersen, da han gæstede Den Grønne Gruppens gruppekonference. Han havde taget det, man kan kalde et dårligt aktieår med sig til kongressen, og det fire procent store tab skyldtes i høj grad krigen i Ukraine, forklarede han.

Til gengæld kunne han glæde de delegerede med, at det gik godt for PensionDanmarks grønne ejendomsinvesteringer, som havde givet et pænt afkast.

Vil bygge en ø

Torben Møger Pedersen præsenterede også en række spændende nye investeringsprojekter, som PensionDanmark er involveret i. Blandt andet har pensions-

selskabet planer om at bygge brintøer og grønne flådefartøjer og færger. Lidt mere jordnært var planerne om at opføre flere kollegier og uddannelsesinstitutioner.

"Jeg kan godt lide tanken om, at vi bygger boliger og gode uddannelsesinstitutioner til dem, som ender med at blive medlem hos os," lød det fra Torben Møger Pedersen.

for at få flere unge til at melde sig ind i en fagforening. For man kommer ikke uden om, at det er de unge, der er fremtiden:

"Det er helt afgørende, at vi har fokus på de unge og får fortalt dem om den stolthed, der er forbundet med at være en vigtig del af den grønne omstilling."

Genvalg til Peter Kaae Holm

Der var ikke meget kamp over valgene i Den Grønne Gruppe på årets kongres. Peter Kaae Holm modtog genvalg som gruppeformand, og det samme gjaldt også de tre forhandlingssekretærer. Her kan du se et udpluk af de valgte:

Gruppeformand

Peter Kaae Holm

Forhandlingssekretærer

Morten Fischer-Nielsen

Flemming Grønsund

Peter Møller Sjøgren

Hovedbestyrelse

Hans Nissen (3F Nordsjælland Øst)

Tina Bak Hansen (3F Skive-egnen)

Allan Busk (3F Aalborg)

Heidi Slesvig (3F Storebælt)

Anette Kiel Petersen (3F Vojens)

Gruppebestyrelse

Anja Andrup (3F BJMF)

Villiam Andersen (3F Holstebro)

Per Kjeldsen (3F Midtvestsyssel)

Steve Belting (3F Aabenraa)

FOTO: MORTEN HERLEV

Gruppeformand Peter Kaae Holm aflagde sin beretning på gruppekonferencen.

Sådan fungerer kongressen

■ TEKST MORTEN HANSEN

Kongressen er forbundet 3F's øverste instans. Det er her, man vedtager hvilke love, 3F skal fungere efter. Det er her, man vælger forbundets ledelse, beslutter forbundets budget for de kommende tre år, og det er her, man vælger medlemmerne til en lang række udvalg. Det gælder for eksempel forhandlingsudvalgene, der står for overenskomstforhandlingerne.

På kongressen vælger hver af de seks grupper en ny gruppebestyrelse, forhandlingssekretærer og en gruppeformand. De er alle valgt for tre år ad gangen. Antallet af forhandlingssekretærer varierer fra gruppe til gruppe og er afhængigt af, hvor mange medlemmer den pågældende gruppe har.

Nu kunne man måske tro, at det er forbundet, der bestemmer alt. Det er det ikke. Afdelingerne i 3F er suveræne. Det er styrken ved 3F, at magten ligger hos afdelingerne – tæt på medlemmerne. Forbundets rolle er at støtte afdelingerne, koordinere arbejdet, så afdelingerne trækker i den samme retning og – meget vigtigt – den politiske indflydelse på, hvordan Danmark og dermed arbejdsmarkedet udvikler sig. Det er her, 3F arbejder for at forbedre medlemmernes vilkår. Arne-pensionen er et godt eksempel.

Imellem kongresserne er det den valgte daglig ledelse, der sammen med Hovedbestyrelsen er den øverste myndighed i 3F.

Et medlems vej til kongressen

Du melder dig ind i en afdeling – det er du formentlig allerede, hvis du læser dette. Der er 64 afdelinger fordelt over hele landet. På afdelingens generalforsamling vælges afdelingsbestyrelsen, gruppebestyrelser samt en række poster og udvalg, herunder de delegerede til kongressen. Det er forskelligt fra afdeling til afdeling, hvordan man vælger eller fordeler de delegerede. Nogle poster i nogle afdelinger, er 'fødte' delegerede. Det kan for eksempel være, at afdelingens formand og næstformand er delegerede. Nogle delegerede vælges i hver afdelingsgruppe. Afdelingerne er meget forskelligt sammensat. Nogle afdelinger har alle de seks grupper med, andre kun en del af grupperne og nogle få afdelinger har udelukkende medlemmer inden for en af 3F's seks grupper. De seks grupper er:

- Den Grønne Gruppe – 11.476 medlemmer
- Privat Service, Hotel og Restauration – 25.000 medlemmer
- Den Offentlige Gruppe – 32.768 medlemmer
- Transportgruppen 48.368 medlemmer
- Bygge- og anlægsgruppen – 57.703 medlemmer
- Industrigruppen – 86.431 medlemmer

Kerneydelsen i 3F: Overenskomsterne

3F har indgået 194 hovedoverenskomster og 7.846 lokal- og tiltrædelsesoverenskomster. Det er med overenskomsterne, at 3F primært varetager medlemmernes interesser. Og for at kunne gøre det i hverdagen er der 4.301 tillidsrepræsentanter og 4.404 arbejdsmiljørepræsentanter, som er valgt af medlemmerne på 3F-arbejdspladser.

PKM

Gartneriet PKM i Odense har specialiseret sig i at producere campanula-blomster (blå klokkeblomst). Hvert år producerer PKM cirka 10 millioner campanula. Der er 160 ansatte i gennemsnit fordelt over et år.

Katrine Heinsvig Kjær fra HortiAdvice og Steen Jensen fra PKM forsøger sig frem med middeltemperaturstyring i væksthuse. Der er energi at spare.

Kroner at spare på at styre klimaet i gartnerierne

Gartneriet PKM i Odense deltager i et projekt, der undersøger, hvordan man kan spare på energien gennem dynamisk klimastyring.

■ TEKST OG FOTO MORTEN HERLEV

Mange gartnerier er i disse tider hårdt ramt af stigende priser på gas og el. Men måske kan et igangværende projekt vise sig at give en tiltrængt håndsækning til især mellemstore og store gartnerier. Projektet undersøger, hvordan man med forskellige tiltag kan blive bedre til at styre klimaet i gartneriernes væksthuse og dermed skruer ned for energiforbruget.

Et af tiltagene er middeltemperaturstyring. Det går groft sagt ud på, at man tillader temperaturen i væksthuset at stige mere på dage med meget sollys – og så lader man temperaturen falde på andre

dage, så man i sidste ende lander på en ønsket gennemsnitlig temperatur set over en længere periode.

Udnytter sollyset bedre

Hos Gartneriet PKM i Odense bliver forsøget med middeltemperaturstyring prøvet af i praksis i to af gartneriets væksthuse. Det ene væksthuse kører med en fast gennemsnitlig temperatur på mellem 19 og 23 grader som normalt, men i det andet får temperaturen lov til at svinge mellem 15 og 28 grader fra dag til dag. Alligevel ender de to væksthuse med at ramme den samme middeltemperatur,

som computersystemet er sat til at styre efter.

De foreløbige testresultater viser, at der bliver sparet energi i det væksthuse, der lader temperaturerne svinge mere ved blandt andet at udnytte det naturlige sollys mere.

"Vi prøver os hele tiden frem og justerer lidt på temperaturerne for at se, hvilken effekt det har. Indtil videre viser vores undersøgelser, at man sparer energi ved at bruge middeltemperaturstyring og dermed udnytte det naturlige lys bedre. Men

det er endnu svært at sige, hvor meget energi og dermed penge, det enkelte gartneri vil kunne spare,” fortæller projektleder Katrine Heinsvig Kjær fra rådgivningsfirmaet HortiAdvice.

Positive resultater

Gartneriet PKM deltager i projektet for at blive klogere på, hvordan man kan anvende den moderne teknologi:

”Vi har mange superdygtige gartnere, men de har jo ikke noget forhåndskendskab til, hvordan man bruger computersystemer mest effektivt. Det er meget learning by doing lige nu. Derfor er vi nysgerrige på, hvordan vi kan bruge systemerne bedre,” fortæller produktchef Steen Jensen fra PKM.

Hvis projektet bliver ved med at vise, at det kan betale sig at bruge middeltemperaturstyring, så er han positiv over for at skruer endnu mere op for brugen:

”Gartneriet bruger rundt regnet 47.000 Megawatt-timer om året på opvarmning af væksthuse, så hvis vi kan spare 5-10 procent på energien med middeltemperaturstyring, uden at vi forringer kvaliteten af produktet, så er det oplagt at arbejde videre med.”

Bæredygtig klimastyring i væksthusegartnerier

Projektet undersøger, hvordan man kan spare på energien i væksthuse med forskellige klimastyrings-tiltag. Projektet vil samtidig gøre det nemmere for gartnerierne at anvende de avancerede computersystemer til klimastyring ved at udvikle bruger-manualer.

Det er HortiAdvice, der i samarbejde med Teknologisk Institut, Senmatic og gartnerierne PKM og Legro, udfører projektet i perioden 2020-2023.

Projektet er bevilget af GUDP (Grønt udviklings- og demonstrationsprogram) under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og medfinansieret af Promilleafgiftsfonden for frugtavl og gartneribrug.

Fra agurketid til vinterkursus

Gartneriet Alfred Pedersen & Søn lukker for vinterproduktionen af agurker og tomater og sender derfor 37 medarbejdere på 10-ugers kursus hen over vinteren. På den måde håber virksomheden at kunne fastholde sine medarbejdere.

■ TEKST MORTEN HERLEV

De høje energipriser lægger pres på mange af landets gartnerier. Hos Alfred Pedersen & Søn får de høje priser den konsekvens, at vinterproduktionen af tomater og agurker er aflyst for første gang i 15 år. Det betyder, at en lang række medarbejdere reelt ikke har noget at lave, før sommerplantningen begynder i starten af det nye år. Men i stedet for at afskedige alle de berørte medarbejdere har Alfred Pedersen & Søn lavet en aftale med skolen Tietgen i Odense om at tilbyde et 10-ugers kursus. Kurset består af danskundervisning suppleret med fag som it, grøn omstilling, værdier på arbejdspladsen og det danske arbejdsmarked.

”Vi kommer desværre ikke helt til at undgå afskedigelser, men kurset giver os en mulighed for at fastholde rigtig mange af vores dygtige medarbejdere i et arbejdsmarked, hvor der er hård konkurrence om arbejdskraften,” siger Mads

Ulrik Pedersen, der er CEO hos Alfred Pedersen & Søn.

Glade kollegaer

Blandt medarbejderne er der også glæde over, at det bliver muligt at komme på kursus. Det fortæller Barbara Teresa Cieciura, der er tillidsrepræsentant:

” Mine kollegaer er glade for at blive tilbudt et kursus i stedet for at blive afskediget. Vi får løn som normalt, og firmaet får mulighed for at beholde sine dygtige medarbejdere.”

Barbara har været med i processen om at tilrettelægge kurserne, og hun har lagt vægt på, at der bliver undervisning i både dansk og engelsk.

”Det er godt, at vi kommer til at lære mere dansk og engelsk. Det gør kommunikationen bedre i løbet af arbejdsdagen,” lyder det fra Barbara Teresa Cieciura.

37 medarbejdere fra Alfred Pedersen & Søn bliver sendt på kursus, fordi vinterproduktionen af tomater og agurker lukker ned. Foto: Alfred Pedersen & Søn.

"I mine år som dyrepasser har jeg tit stået inde i et anlæg og tænkt: "Bare gæsterne kunne opleve det hér på samme måde som mig. Det synes jeg, er det fede, ved det her anlæg. Gæsterne kommer helt tæt på pingvinerne," fortæller Mia Rasmussen, der er dyrepasser i Kattegatcentret.

Iskolde glæder i Mias arbejdsdag

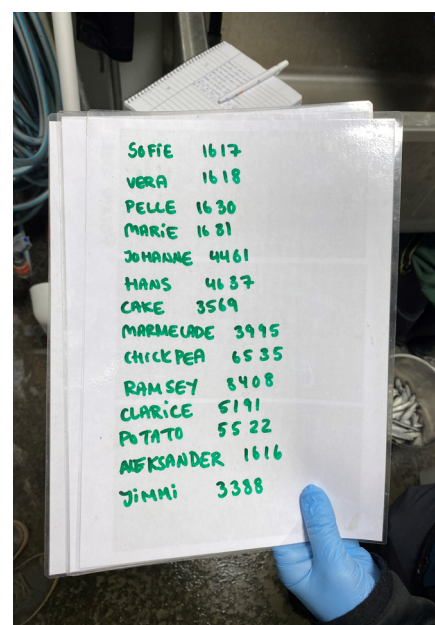
Kattegatcentret åbnede i sommer sit nye anlæg med æselpingviner. Mia Rasmussen tager del i den daglige pasning og pleje, og hun nyder at lære de nye beboere at kende.

■ TEKST OG FOTO MORTEN HERLEV

Dyrepasser Mia Rasmussen banker høfligt på glasdøren ind til pingvinland, inden hun går ind. Der går ikke mange sekunder fra første bank på ruden, før en flok af nysgerrige (og sultne) pingviner stimler sammen i døråbningen og er klar til at tage imod den ventede gæst. Blikkene er rettet mod de to spande med fisk, Mia holder i hænderne. Den ene spand er fyldt til ran-

den med blåvilling, den anden med brisling.

"Blåvilling er pingvinernes form for rugbrød. Det er ikke så spændende, men det mætter godt. Brislingerne er til gengæld rene snacks. Dem får de ikke hver dag," forklarer Mia Rasmussen, imens hun sætter sig på hug midt i pingvinernes anlæg

Hov, var det Pelle eller Chickpea, der kom vraltende der? En navneliste samt billeder af hvert dyrs unikke særpræg hjælper Mia og kollegaerne med at holde styr på, hvem der er hvem i pingvinflokken.

og begynder at håndfodre de kuldeglade fugle, som faktisk holder en nogenlunde køkultur, imens de venter på, det bliver deres tur.

God sparring fra Legoland

I juli 2022 åbnede Kattegatcentret sin helt nybyggede pingvinafdeling, hvor 14 æsel-pingviner er flyttet ind. Halvdelen er kommet til fra Atlantis-akvariet i Legoland, imens resten er importeret fra et akvarie i London. Forud for åbningen har dyrepasser Mia Rasmussen og hendes kollegaer forberedt sig på ankomsten af de nye dyr.

Dyrepasserne har været udstationeret hos Atlantis i Legoland, og de har været på ekskursion til Odense Zoo, som har haft pingviner i en årrække. På den måde er de blevet klædt godt på med praktiske tips og tricks, inden pingvinerne ankom.

"Det har været rigtig godt at møde nogen, der ved, hvad det er, man skal kigge efter, når man skal sørge for, at pingvinerne trives. Det har også været en vigtig livline for os i starten, at vi har kunnet ringe eller sende en video, hvis vi har haft spørgsmål:

Hvad betyder det, hvis en pingvin kaster en fisk op? Hvad betyder farven på fæces? Må pingvinen holde vingerne i forskellige vinkler?" fortæller Mia Rasmussen.

Tips om lort

Selvom Mia og kollegaerne var blevet for-dret med informationer på forhånd, var det alligevel lidt nervepirrende at modtage de nye pingviner.

"Du kan lære nok så meget om dyr, men det er altid noget andet at stå med dem i virkeligheden. Men jeg synes, det er gået over al forventning – jeg elsker dem! Jeg har arbejdet med fugle før, og de tager altså røven på én", siger hun med et smil:

"Fugle har så meget personlighed. Nogle gange er de rigtig søde, og andre gange får man en masse skældud. Især når de skifter fjerdragt. Så surmuler de lidt. Alle pingvinerne på nær Hans dér har skiftet fjer, siden de kom. Nogle morgener har det set ud som om, indholdet fra flere hovedpuder er blevet tømt herinde i løbet af natten."

Udover at fjerne fjer så fodrer Mia pingvinerne tre gange dagligt, og så skal deres efterladenskaber fjernes. Her har Mia kunnet trække på erfaringen fra dyrepasserne i Atlantis og Odense:

"Vi fik et virkelig godt tip om, at det er en god idé at gøre en "seng" af isstykker klar til pingvinerne, som de kan sove på. De elsker at sove koldt, og samtidig sikrer isen, at deres afføring ikke når at tørre ind i løbet af natten. Det gør rengøringen nemmere!"

Fakta

Kattegatcentrets nye pingvinanlæg åbnede den 18. juli 2022. Der bor i alt 14 æsel-pingviner i anlægget, som har kostet 65 millioner af opføre. Anlægget er fyldt med 200.000 liter vand, og de besøgende har mulighed for at se på dyrene både over og under vandet.

Brug lavsæsonen til: Efteruddannelse

**Så er det tid til at planlægge din efteruddannelse
– udnyt med fordel den stille vinterperiode.**

Vi har masser af gode kurser til dig på:
amunordjylland.dk/sandmoseskolen

Og igen i år kører vi vores populære

Grundlæggende lederuddannelse

for anlægsgartnere/greenkeepere og groundsman

– Skal du med på holdet d. 5. december?

Vi håber, at vi ses på Sandmoseskolen!

**Vidste du, at du kan gå fra
ufaglært til faglært anlægsgartner
via AMU-kurser?**

Kontakt os på tlf. 9633 2626
og hør om mulighederne.

**Har virksomheden styr på
certifikaterne?**

Nyhed på Sandmoseskolen:

ADR: Sikkerhedsuddannelse ved
farligt gods, 1 dag

Sandmoseskolen

AMU Nordjylland

Sandmosevej 486, 9460 Brovst, tlf. 9633 2626

René bliver klædt på til fremtidens lager-løsninger

20 mejerister er i fuld gang med at uddanne sig til lager- og industrioperatør på EUC Lillebælt i Fredericia. En af dem er René Schmidt fra Arla i Christiansfeld.

■ TEKST OG FOTO MORTEN HERLEV

Normalt arbejder René Schmidt i terminalen hos Arla i Christiansfeld hver nat. Her er han blandt andet med til at sikre, at Arla 24-mælken er klar til at blive kørt mod butikkerne hver morgen klokken 6. Men i disse uger er nætterne på lageret skiftet ud med dagtimer på skolebænken hos EUC Lillebælt. Her er han en del af et hold på i alt 20 mejerister, som er tilmeldt uddannelsen til lager- og industrioperatør. Der bliver undervist i perioder af 4-5 uger frem til efteråret 2023. Uddannelsen foregår i arbejdstiden og med fuld løn – dog uden de tillæg, René Schmidt normalt får for sit natarbejde.

"Man kan ikke få en billigere uddannelse!" lyder det indledningsvist fra René Schmidt, da GRØNT fanger ham til en snak i kantine på EUC Lillebælt.

Højt niveau i klassen

Selvom prisen er lav, er kravene til uddannelsen høje, pointerer René Schmidt. Først var han igennem en ansøgningsrunde med tilhørende samtale, før han blev udpeget til at deltage i uddannelsen som en ud af to fra Arla i Christiansfeld. Herefter venter der et

I de perioder, René Schmidt er i gang med uddannelsen, bor han på EUC Lillebælt. Det er med til at styrke det sociale sammenhold blandt kursisterne. Han er dog af og til nødt til at forlade skolen om aftenen, når han skal passe sine tjanter som tillidsvalgt og fælledstillidsvalgt.

forløb med 23 ugers undervisning i alt og med en afsluttende svendeprøve:

"Det er et rigtigt højt niveau, og der bliver stillet krav i undervisningen. Men samtidig har ansøgningsrunden gjort, at det kun er virkelig motiverede folk, der deltager. Det er lækkert, at alle er motiverede og går til opgaverne med krum hals," siger René Schmidt.

Fra ufaglært til faglært

Når han står med sit svendebrev, vil René Schmidt have papir på, at han er klædt godt på til at tackle de daglige og fremtidige udfordringer på et lager. Han vil dermed kunne komme med kvalificerede input til, hvad mejeriet skal investere i af digitale og teknologiske løsninger, og han vil have fået et godt indblik i økonomi og lagerstyring. Han vil også kunne se frem til et tillæg i lønnen. Men det er ikke det vigtigste for René Schmidt:

"Det vigtigste for mig er, at jeg bliver faglært og at jeg får en masse brugbar viden. Samtidig bliver jeg bedre rustet til at klare mig på arbejdsmarkedet fremover."

Fakta

René Schmidt tager uddannelsen som lager- og industrioperatør med fuld finansiering fra Mejeribrugets Uddannelsesfond. Uddannelsen varer i alt 23 uger og strækker sig over to år.

EFTERUDDANNELSE

2022

Anlægsgartner, greenkeeper og groundsman

Tag på kursus i arbejdstiden med fuld løn!

VIL DU PÅ KURSUS?

Anlægsgartner kompetencefonden giver dig mulighed for at komme på dét kursus, du brænder for, i arbejdstiden - og med fuld løn.

Stor stigning i arbejdsulykker i 2022

"Der er ved udgangen af juli 2022 anmeldt 67.470 arbejdsulykker. I et "normalår" før covid-19 pandemien ville der til og med juli måned være anmeldt ca. 27.000 arbejdsulykker." Det skriver Beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard i et brev til Arbejdsmiljørådet, den 25. august.

■ TEKST MORTEN HANSEN

En del af stigningen kan forklares med Covid-19 relaterede anmeldte arbejdsskader, som der var ekstra mange af i februar og marts 2022. Men der er også en markant stigning i antallet af arbejdsulykker, der ender med dødsfald.

Det grønne område skiller sig ud ved at ligge lavere end normalt, sammenlignet med de øvrige brancher. Når det gælder dødsulykker, så er billedet det samme. En stor stigning i 2022 sammenlignet med perioden 2016 -2021. Men det grønne område ligger igen forholdsvis lavt.

Fordelt på aldersgrupper er der forholdsvis flere dødsulykker for +60 gruppen og blandt dem, der er under 29 år. For at undgå misforståelser, så betyder det, at det grønne område ligger forholdsvis lavt, ikke at det går godt. Det betyder blot, at det går dårligere for de øvrige brancher.

Beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard har bedt Arbejdsmiljørådet om at komme med forslag til forbedringer hurtigst muligt.

Strid om seniorbonus

62-årige statsansatte må desværre væbne sig med tålmodighed, før de kan nyde godt af deres nye ret til en seniorbonus på 0,8 procent af årslønnen eller to seniordage. For der er opstået en uenighed om tolkningen af aftalen om, hvornår bonussen kan udbetales.

Medarbejder- og Kompetencestyrelsen, der repræsenterer arbejdsgiveren, mener, at bonussen først kan udbetales, når man har tjent op til bonussen i et år. Det vil sige, at optjent bonus fra 2022 først kan udbetales i 2023. Omvendt mener Centralorganisationens Fællesudvalg (CFU), som repræsenterer de ansatte, at seniorbonussen kan afholdes med det samme.

Det er ikke lykkedes at blive enige om tolkningen af aftaleteksten, og derfor er sagen nu endt ved en faglig voldgift. Indtil der er truffet en afgørelse i sagen, er det arbejdsgiverens fortolkning, der gælder. Det betyder, at det først bliver muligt at få glæde af seniorbonussen i 2023. Din arbejdsgiver skulle i øvrigt gerne have kontaktet dig inden den 1. oktober i år for at høre, om du ønsker at få de 0,8 procent udbetalt eller lavet om til seniordage. Er du ikke blevet kontaktet af din arbejdsgiver, så tag en snak med ham/hende for at høre mere.

/Herlev

Ny podcastserie skal lære læremester om lærlinges behov

3F Den Grønne Gruppe har lavet en serie af podcasts, der skal klæde arbejdsgiverne inden for gartneri, landbrug og skovbrug på til at give unge lærlinge et godt uddannelsesforløb. Serien har fået navnet "Læremesters Værktøjskasse", og der er i alt seks afsnit med forskellige emner. Et afsnit handler eksempel-

vis om at skabe gode rammer om den første arbejdsdag, imens et andet afsnit giver et indblik i, hvordan man kan gøre sin arbejdsplads attraktiv for nutidens generation af unge. Hvis du vil lytte med, så kan du finde podcastserien på diverse podcasttjenester eller på futurefood.nu/podcasts.

/Herlev

Jordbrugets UddannelsesCenter Århus indvier nyt grønt skolehjem

Onsdag den 21. september klippede JU Århus snoren til deres nye skolehjem, som har plads til 102 senge fordelt på 50 dobbeltværelser og to handicapvenlige værelser. Bygningerne er opført med solceller og grønne sedumtage, og der vil også komme vertikal beplantning på husene på sigt.

/Herlev

Arbejdsmiljøkonference for de grønne erhverv

GLS-A inviterer virksomheder og medarbejdere inden for de grønne erhverv til arbejdsmiljøkonference mandag den 14. november i Middelfart. Konferencen sætter fokus på virksomhedernes arbejdsmiljøarbejde og på, hvordan vi kan få en bedre sikkerhedskultur. Undervejs vil der være forskellige faglige oplæg inden for sundhed og ergonomi, kemisk risikovurdering og fysisk og psykisk arbejdsmiljø. Konferencen er især interessant for arbejdsmiljørepræsentanter og andre med interesse i tiltag, der kan skabe et godt arbejdsmiljø. Prisen er 500 kr. pr. deltager inklusive forplejning. Læs mere om konferencen på GLS-As hjemmeside. /Herlev

Dyrepassernes årsmøde

3F holder årsmøde for dyrepassere på Langsøhus i Silkeborg fredag den 18. – lørdag den 19. november. I løbet af det døgn, årsmødet varer, vil der være forskellige faglige oplæg på menuen. Du kan for eksempel blive klogere på, hvordan du kan forebygge stress og udbrændthed, og du kan høre, hvordan forsøgsdyrsbranchen arbejder med træning og forbedret velfærd. Tilmelding skal ske via FIU-systemet. /Herlev

Mejeriindustriens arbejdsmiljøkonference

Onsdag den 23. november bliver mejeriindustriens arbejdsmiljøkonference holdt i Herning Kongrescenter. Konferencen er for alle med interesse for arbejdsmiljøarbejdet samt tillidsvalgte, og i løbet af dagen vil du få ny inspiration og viden samt blive klogere på praktiske tilgange til arbejdsmiljøarbejdet. Temaet for konferencen er, hvordan man bedst muligt kan tænke alle faser af arbejdslivet ind i arbejdsmiljøet. I løbet af konferencen vil årets arbejdsmiljøpris også blive uddelt. Læs mere om konferencen hos BAU Jord til Bord. /Herlev

Nordeuropas største landbrugsmesse

Den 29. november til den 2. december slår landbrugsmessen Agromek dørene op i Herning Messecenter. På messen kan du se de nyeste maskiner og høre om de nyeste tendenser inden for landbruget. Blandt andet bliver biogas et varmt emne på årets messe. Som sædvanlig står 3F Den Grønne Gruppe også klar på messen til en snak om gode arbejdsforhold i branchen. Læs mere på www.agromek.dk

/Herlev

Slut med sojafoder til Thises køer

Den 1. oktober stoppede mejeriet Thises mælkeproducenter med at anvende soja som foder til køerne. Importeret soja står for enorme udledninger af drivhusgas, og derfor har en række økologiske mejerier i et stykke tid prøvet sig frem med alternative og lokale proteinkilder i form af hestebønner, ærter og lupin. Resultaterne har vist sig så gode, at Thise altså nu er klar til at droppe den belastende bønne. Der er også varslet soja-stop hos mejerierne Naturmælk og Øllingegaard ved årsskiftet. /Herlev

Dansk biogas erstatter russisk naturgas

I årets første otte måneder har biogas stået for 65 procent af det danske gasforbrug. Biogas har helt konkret fortrængt 400 millioner kubikmeter naturgas fra det danske gasnet – heriblandt russisk naturgas til en værdi af 3,7 milliarder kroner. Det skriver brancheorganisationen Biogas Danmark i en pressemeddelelse. Udover at vi slipper for at sende milliarder til Rusland, har biogasproduktionen indtil videre også reduceret CO₂-udledningen med 900.000 ton i år, oplyser Dansk Biogas. /Herlev

VIDEN DER VOKSER

Dyrk dig selv i arbejdstiden,
og tag på kursus med løn.

Med jordbrugets kompetencefond sår
du frø til fremtiden.

Få støtte til efteruddannelse på over-
enskomstdækkede virksomheder
inden for gartneri, land- og skovbrug,
maskinstationer og agroindustri.

Læs mere på
dgkt.dk

GLS-A

Få hjælp til kompetenceudvikling hos
vores fælles uddannelseskonsulent
Lotte Julin Bock på 8740 3412.

**DEN GRØNNE
KONSULENT
TJENESTE**

AKTIVITETSKALENDER 2022-2023 / Den Grønne Gruppe

Navn	Dato	Sted	Tilmelding Skal ske gennem den lokale 3F afdeling
Grunduddannelse M2 – kommuner og regioner	17. – 21. oktober 2022	Smålandshavet	FIU: 1254-22-00-03*
Grunduddannelse M2 – offentlige områder	24. – 28. oktober 2022	Langsøhus	FIU: 1254-22-00-06*
Opfølgningsdag til OK23 konference for gartnerområdet	31. oktober 2022	3F Fredericia	FIU: 2034-22-00-12
Nyvalgt TR/AMR (Den Offentlige Gruppe)	7. – 8. november 2022	Rørvig Centret	FIU: 2030-22-00-17
Vores Verdensmål	14. – 18. november 2022	Rørvig Centret	FIU: 4607-22-00-02
Overenskomstkursus for afdelingsansatte på det grønne område	16. – 17. november 2022	Severin, Middelfart	FIU: 1999-22-00-80*
Tværfaglig branchekonference for dyrepassere (Den Offentlige Gruppe og Den Grønne Gruppe)	18. – 19. nov. 2022	Langsøhus	FIU: 2028-22-00-01
Grunduddannelse M2 – kommuner og regioner	21. – 25. november 2022	Smålandshavet	FIU: 1254-22-00-04*
Mejeriindustriens Arbejdsmiljøkonference 2022	23. november 2022	Herning Kongrescenter	Stig Erichsen 52 13 23 23 / ster@di.dk
Skovarbejdernes Julekonference	5. – 6. december 2022	Langsøhus	FIU: 2030-22-00-21
Overenskomstkursus – Danish Agro	16. – 17. januar 2023	Laugesens Have	FIU: 2034-23-00-01
Overenskomstkursus Jord- og skovbrug	30. jan. – 1. feb. 2023	Laugesens Have	FIU: 2034-23-00-02
Grønt LUU-topmøde	2. marts 2023	3F Fredericia	FIU: 2034-23-00-03
OK23 Konference – Resultater og afstemning	6. marts 2023	3F Fredericia	FIU: 2034-23-00-04
Overenskomstkursus for gartnerier og planteskoler	13. – 14. marts 2023	Laugesens Have	FIU: 2034-23-00-06
Overenskomstkursus for agroindustrien	13. – 15. marts 2023	Laugesens Have	FIU: 2034-23-00-05

* Kurset er fuldttegnet

Husk at sende emner til aktivitetskalenderen til morten.herlev@3f.dk

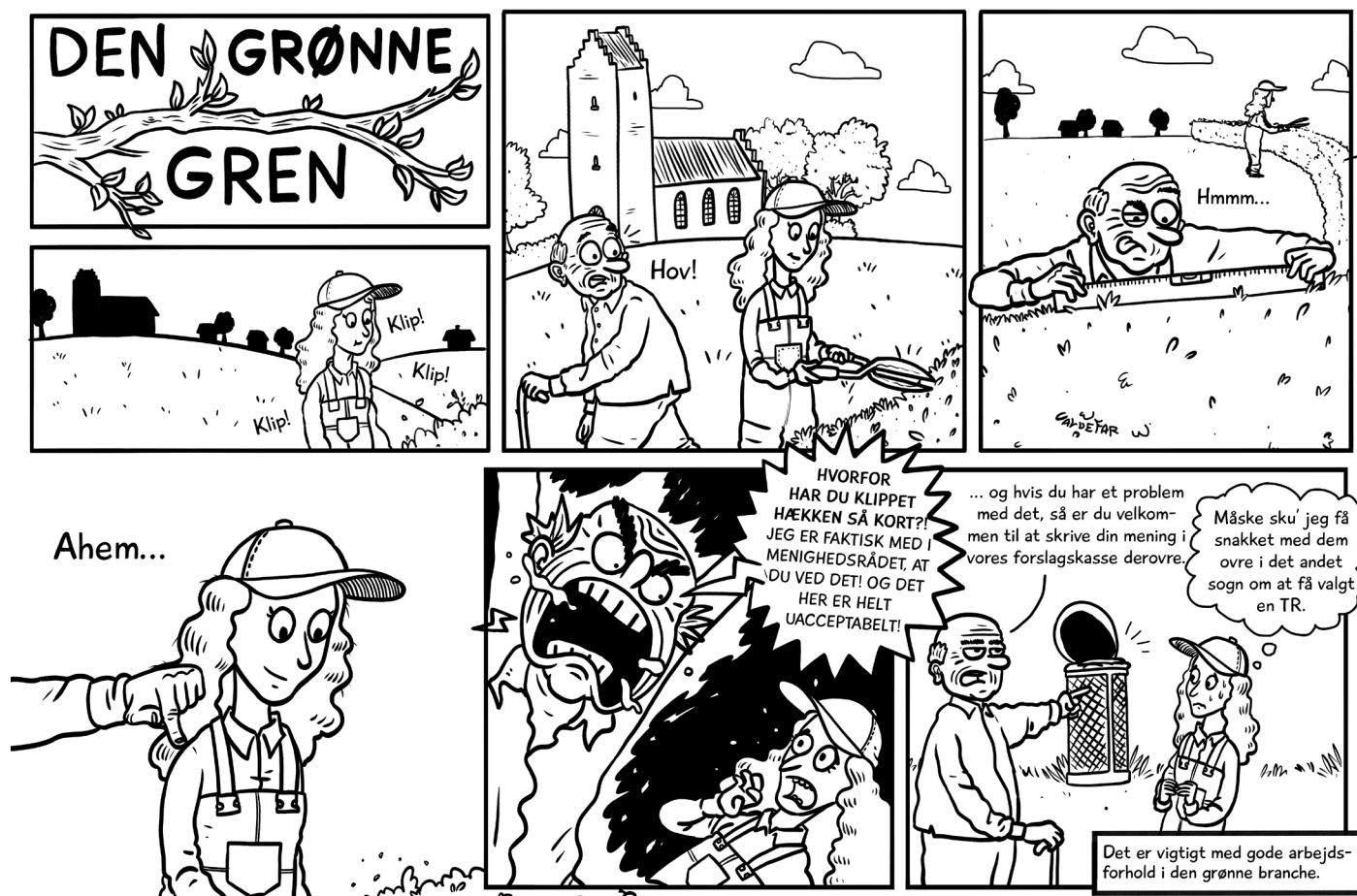

ILLUSTRATION: VAL DEFAR

GRØNT – Magasinet for anlægsgartnere / blomsterbindere / groundsman / dyrepassere / lærlinge og elever / frilandsgartnere / gartneriarbejdere / landarbejdere / greenkeepere / agro-industrien / dyreassistenter / maskinførere / planteskolegartnere / servicegartnere / skovarbejdere / væksthushavere / kirkegårdsansatte / grønne gårdmænd / jordbrugsteknologer / offentligt ansatte gartnere / mejeriarbejdere og mejerichauffører